

Zomerganzen **in** Drenthe **in** 2020

Vincent de Boer

Sovon-rapport 2020/66

Zomerganzen in Drenthe in 2020

Vincent de Boer

Dit rapport is samengesteld in opdracht van de
provincie Drenthe

provincie Drenthe

Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2020

Dit rapport is samengesteld in opdracht van de provincie Drenthe

Wijze van citeren: de Boer V. 2020. Zomerganzen in Drenthe in 2020. Sovon-rapport 2020/66. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Illustratie omslag: Symen Deuzeman

Opmaak: John van Betteray, Sovon Vogelonderzoek Nederland

ISSN-nummer: 2212 5027

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Toernooiveld 1

6525 ED Nijmegen

e-mail: info@sovon.nl

website: www.sovon.nl

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon.

Inhoud

1. Inleiding	5
2. Werkwijze	7
2.1. Beschrijving van de tellingen	7
2.2. Telgebieden en volledigheid	8
2.3. Gegevensbewerking	8
3. Resultaten	9
3.1. Algemene resultaten	9
3.2. Bespreking per soort	9
3.2.1. Grauwe Gans	9
3.2.2. Grote Canadese Gans	9
3.2.3. Brandgans	9
3.2.4. Soepgans	10
3.2.5. Nijlgans	10
3.2.6. Overige ganzensoorten	10
3.3. Vergelijking steekproefgebieden met vorige tellingen (2013-2019)	10
4. Conclusies en discussie	14
Literatuur	15
Bijlagen	16
Bijlage 1. Soortkaarten 2020	16
Bijlage 2. Aantallen per steekproefgebied in 2013-2020	19

Dankwoord

De provincie Drenthe is in juli 2020 bezocht door vijf Sovon medewerkers (Jelle Abma, Pauline Alefs, Vincent de Boer, Albert de Jong en Jeroen Nienhuis) en een ervaren vrijwilliger met goede gebiedskennis (René Oosterhuis). Erik van Winden (Sovon) hielp bij het samenvoegen

en controleren van gegevensbestanden en de ver-
vaardiging van de kaarten. Kees Koffijberg van Sovon en Herman Offereins en Karin Uilhoorn van de provincie Drenthe voorzagen een eerdere versie van dit rapport van commentaar.

Samenvatting

De telling in 2020 in de provincie was de achtste in een reeks ganzentellingen die Sovon voor de provincie Drenthe uitvoerde. Deze tellingen hebben tot doel het provinciale ganzenbeleid van informatie te voorzien over soorten, aantallen en verspreiding van ganzen in de provincie Drenthe in de zomer. Ditmaal werden de 29 vaste steekproefgebieden in de provincie geteld. Deze steekproefgebieden zijn bedoeld om de jaarlijkse verandering in aantallen te volgen.

De telling vond plaats op dinsdag 21 juli 2020, door vijf Sovon-medewerkers en een ervaren vrijwilliger met goede gebiedskennis. Vrijwel de gehele telling vond plaats door met de auto de telgebieden integraal te doorkruisen. In minder toegankelijke gebieden werd gebruik gemaakt van een fiets of werden te voet insteken gemaakt. De volledigheid van de telling binnen de telgebieden was zeer goed. Er waren geen problemen met onbereikbare gebieden. De telling werd uitgevoerd onder goede weersomstandigheden.

In totaal werden tijdens de tellingen in de steekproefgebieden in Drenthe op 21 juli 2020 6.427 ganzen geteld. De Grauwe Gans was met 4.584 individuen de talrijkste soort (71%). Ook talrijk waren Nijlganzen (1.042) gevolgd door Soepganzen (301), Brandganzen (263) en Grote Canadese Ganzen (231). Daarnaast werden kleinere aantallen van andere soorten geteld: Kolgans (3), Indische Gans (2) en één hybride Grauwe x Canadese Gans.

Het aantal ganzen in de steekproefgebieden in Drenthe in juli 2020 liet een afname van 5% zien ten opzichte van de aantallen in deze gebieden in juli 2019. Sinds de start van de reeks in 2013 is er een duidelijke toename te zien bij de Grauwe Gans (2018-2020) en een min of meer stabiel aantalsverloop bij de Nijlgans. Van de overige soorten zijn de aantallen te klein om duidelijke trends te kunnen afleiden.

1. Inleiding

Gezien de huidige belangstelling en problematiek rond overzomerende ganzen is het belangrijk een goed beeld te hebben van de actuele aantallen en verspreiding gedurende het zomerhalfjaar pleisterende ganzen in Nederland. Deze bestaan uit broedvogels (al dan niet met jongen) en niet-broedende vogels (deels ruiende vogels), en geven daardoor een completer beeld dan de ganzen die bij broedvogeltellingen in het voorjaar worden geregistreerd. Om aan de informatiebehoefte te voldoen worden in de meeste provincies jaarlijks ganzentellingen in juli uitgevoerd, in sommige provincies door de Wildbeheereenheden (WBE's), in andere provincies door medewerkers van Sovon Vogelonderzoek Nederland, in opdracht van de desbetreffende provincie. Doel van de zometelling die Sovon in Drenthe uitvoert is om het beleid van de provincie te voeden met goede feitenkennis over soortsaamenstelling, aantallen en verspreiding. Hiervoor worden de belangrijkste gebieden in Drenthe jaarlijks geteld (steekproeven) en vindt eens per vijf jaar een integrale telling van de hele provincie plaats.

De telling in 2020 in de provincie was de achtste in een reeks tellingen die Sovon voor de provincie Drenthe uitvoert en betrof een steekproeftelling. In dit rapport wordt verslag gedaan van de resultaten van de telling in Drenthe in juli 2020. De aan-

tallen worden vergeleken met de aantallen in juli 2013-2019 (integrale tellingen in 2013 en 2018, steekproefgebieden in 2014-2017 en 2019-2020). Naast het rapport is aan de opdrachtgever een GIS-bestand geleverd waarin alle getelde ganzen met de exacte locatie zijn opgenomen. Vanaf 2014 is niet heel Drenthe bezocht, maar zijn 29 vooraf door de provincie geselecteerde steekproefgebieden geteld. Deze gebieden zijn het uitgangspunt voor het bepalen van trends.

De telling vond plaats op dinsdag 21 juli 2020. Deze datum wijkt iets af van de landelijke zomerganzentelling uitgevoerd door terreinbeheerders en WBE's op zaterdag 18 juli. De keuze voor de teldatum hing net als in 2014-2019 samen met de zomerganzentelling in de provincie Groningen (eveneens door Sovon uitgevoerd), zodat belangrijke grensgebieden zoals Leekstermeer/Onlanden en het hele Zuidlaardermeergebied op één dag geteld konden worden. Daarbij bleek het logistiek het handigst om op dinsdag 21 juli 2020 te tellen (met 22 juli als alternatieve optie bij slecht weer). We verwachten door de afwijkende teldatum geen gevolgen voor de resultaten omdat eventuele uitwisseling over de provinciegrenzen (in dit geval Overijssel en Friesland, telling immers afgestemd met Groningen) op een toevallige manier tot stand komt en beide kanten op kan werken.

2. Werkwijze

2.1. Beschrijving van de tellingen

De 29 geselecteerde telgebieden zijn in 2020, net als in eerdere jaren weer op één dag volledig geteld door zes tellers. Door omstandigheden bleek het niet mogelijk om in 2020 precies dezelfde tellers als in 2019 in te zetten (zie paragraaf 2.2). Alle tellers zijn echter in eerdere jaren bij de telling betrokken geweest.

De in eerdere jaren gevolgde werkwijze voorziet in het monitoren van de aantalsontwikkeling van de in juli aanwezige ganzen in de provincie. Het uitgangspunt van de selectie van gebieden in 2014 was het realiseren van een representatieve steekproef die een voldoende groot deel van de overzomerende ganzenpopulaties omvat en een goede spreiding over de provincie kent. De telgebieden omvatten naast natuurgebieden, rivierdalen, zandafgravingen en recreatiegebieden, ook landbouwgebied en delen van het stedelijk gebied (figuur 1). Bij de laatste integrale telling in 2018 herbergden de steekproefgebieden 79% van alle Drentse ganzen, bij de afzonderlijke soorten zelfs tot 85% (Grauwe Gans, de Boer 2018).

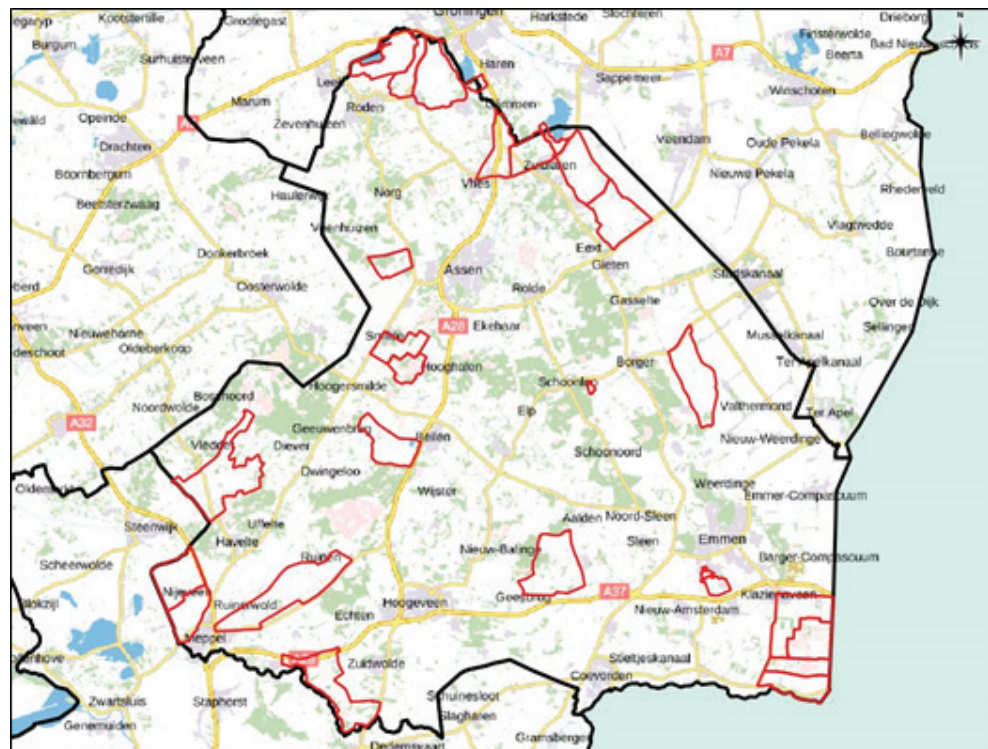
De 29 geselecteerde telgebieden zijn in 2018, 2019 en 2020 volledig geteld. In 2014-2017 betrof de selectie 28 telgebieden (zie hoofdstuk 1); in 2018 werd in overleg één telgebied in Vries aan de selectie toegevoegd.

De tellingen werden voornamelijk uitgevoerd tussen

circa half zeven 's ochtends en drie uur 's middags, wanneer de ganzen voornamelijk op dagrustplaatsen en direct omliggende voedselgebieden zitten. De locaties waar vroeg in de ochtend geteld is zijn voorafgaand aan de telling geselecteerd op basis van de mogelijke aanwezigheid van ruiende ganzen of de ligging in of nabij stedelijk gebied. De ganzen die daar in de vroege ochtend geteld worden zijn ook later op de dag nog aanwezig (de Boer 2015). Buiten dergelijke gebieden werd in principe tussen 9:00 en 15:00 geteld, dus binnen de aanbevolen tijdsperiode voor zomerganstellingen. Vrijwel de gehele telling vond plaats door met de auto de telgebieden integraal te doorkruisen. In minder toegankelijke gebieden werd gebruik gemaakt van een fiets of werden te voet insteken gemaakt. Het overgrote deel van de gebieden is vanaf openbaar toegankelijke wegen en paden geteld. Grotere afstanden werden met een telescoop overbrugd.

Gebieden werden met behulp van verrekijker en telescoop afgezocht op ganzen en de groepen werden per individu geteld. Regelmatig werd een groep twee keer geteld om de juistheid van de telling te bevestigen.

Van alle aanwezige ganzensoorten werden de aantallen apart geteld en ingevoerd op een tablet of smartphone in de app Avimap (topografische kaart of luchtfoto met mogelijkheid tot inzoomen als ondergrond).

Figuur 1. Ligging steekproefgebieden (36.050 hectare) ganzen telling Drenthe juli 2020. Bij de laatste integrale telling in 2018 herbergden de steekproefgebieden 79% van alle Drentse ganzen.

Deze werkwijze is vergelijkbaar met de richtlijnen die voor tellingen van ganzen in het winterhalfjaar gelden en is ook opgenomen in het landelijke telprotocol zomertelling ganzen (Hornman *et al.* 2012, Landelijke technische werkgroep zomertelling ganzen 2012), zij het dat bij de tellingen die door Sovon worden uitgevoerd alle groepen exact worden ingetekend, ongeacht de groeps grootte.

Tijdens de telling was het half bewolkt en vielen er enkele buien. De maximale temperatuur was 20° Celsius met een zwakke wind uit westnoordwestelijke richting (bron: KNMI).

Samengevat waren de telomstandigheden voor de tellers ideaal om ook groepen ganzen op afstand te determineren en te tellen. Er was geen sprake van luchttrillingen door het relatief koele en deels bewolkte weer.

2.2. Telgebieden en volledigheid

Omdat de tellingen overdag plaatsvonden (zie paragraaf 2.1) zijn, net als in voorgaande jaren, vrijwel geen ganzen op landbouwgronden ver van water aangetroffen. Recent gemaaide graslanden vlakbij dagrustplaatsen waren in 2020, net als in eerdere jaren, wel in trek bij groepen ganzen.

Vanaf 2017 is er sprake van droogstaande plassen en vennen in Drenthe. Het was in 2020 net als in 2018 en 2019 erg droog geweest, waardoor ganzen in bepaalde regio's meer dan in de jaren voor 2017 de gebieden met water opgezocht hebben en binnen de steekproefgebieden meer geconcentreerd voorkwamen.

Tijdens de telling waren vrijwel alle Brandganzen en Grote Canadese Ganzen in de rui. Aangenomen

mag worden dat er geen grote verplaatsingen van deze soorten zijn geweest tijdens de telperiode. Dubbeltellingen of onderschatting door verplaatsingen is voor deze twee soorten daarom uitgesloten. Grauwe Ganzen ruien vroeger in het jaar en in juli kan het overgrote deel weer vliegen. Toch hebben de groepen in juli over het algemeen een kleine actieradius en zijn vrij plaatstrouw aan specifieke rustgebieden. Grotere verplaatsingen worden vaak pas eind juli vastgesteld, zo blijkt uit bewegingen van geringde en gezenderde vogels. Uitwisseling tussen verschillende telgebieden werd tijdens de telling niet vastgesteld. Het grootste deel van de Nijlganzen concentreerde zich in juli op gezamenlijke ruiplaatsen, een beeld dat wordt bevestigd door de julitellingen in Drenthe vanaf 2014.

2.3. Gegevensbewerking

Uitgangspunt voor de gegevensbewerking vormden de locaties van de waargenomen ganzen (bestaande uit x en y-coördinaten, soort, aantal, datum en eventuele opmerkingen). Deze zijn ingevoerd in Avimap en vervolgens via een upload vanaf een tablet of smartphone in de watervogeldatabase van Sovon geladen (Hornman *et al.* 2012). Daar waar telgebieden van verschillende tellers aan elkaar grenzen is tijdens de telling telefonisch contact geweest om telresultaten af te stemmen. Iedere teller heeft uitsluitend ganzen binnen de grenzen van zijn eigen telgebied geteld. Bij een upload van nieuwe gegevens vindt een automatische controle op ongewone soorten en aantallen plaats op grond van uit eerdere jaren beschikbare telgegevens in de watervogeldatabase. Op die manier worden ongewone soorten of aantallen extra gecontroleerd. Na een handmatige controle van het stippenbestand is een definitief GIS-bestand vervaardigd voor verdere bewerkingen voor dit rapport.

3. Resultaten

3.1. Algemene resultaten

In totaal werden tijdens de tellingen in 29 steekproefgebieden in Drenthe op 21 juli 2020 6.427 ganzen geteld. De Grauwe Gans was met 4.584 individuen de talrijkste soort (71%). Ook talrijk waren Nijlganzen (1.042) gevolgd door Soepganzen (301), Brandganzen (263) en Grote Canadese Ganzen (231). In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de getelde aantallen per soort. Bijlage 1 geeft per soort de verspreiding in kaartbeelden weer.

Tabel 1. Aantal getelde ganzen per soort in steekproefgebieden op 21 juli 2020 in Drenthe.

Soort	2020
Kolgans	3
Grauwe Gans	4.584
Soepgans	301
Indische Gans	2
Grote Canadese Gans	231
Brandgans	263
Nijlgans	1.042
hybride Grauwe x Canadese Gans	1
Totaal alle soorten	6.427

3.2. Bespreking per soort

Hieronder worden de in 2020 getelde soorten en aantallen besproken. In paragraaf 3.3 wordt een vergelijking van de 29 steekproefgebieden gemaakt aan de hand van de gegevens van de provinciale tellingen vanaf 2014.

3.2.1. Grauwe Gans

De Drentse aantallen in de steekproefgebieden bedroegen in 2020 4.584 vogels in 17 van de 29 tel-

Tabel 2. Telgebieden met de hoogste aantallen Grauwe Ganzen op 21 juli 2020.

Telgebied	Aantal
DR5110 De Groeve - Annen	1.874
DR5440 Bargerveen - natuurgebied	533
DR5240 Exloosche Landen	488
DR1130 Polder Matsloot - Roderwolde	454
DR2240 Hijkerveld (Diependal)	277
DR3270 Wapserveense- en Vledder Aa	275
DR3520 Nijeveen - Meppel	223
DR4210 Geeserveld	113
DR5140 Anner Groenlanden - Eexterzandvoort	80
DR3640 Stapelerveld - Nolderveld	70

gebieden. Hiermee was de Grauwe Gans, inmiddels traditioneel, de talrijkste ganzensoort in de provincie. Ook in 2020 werden Grauwe Ganzen verspreid over de hele provincie vastgesteld. De grootste aantallen bevonden zich in de gebieden ten zuiden van het Zuidlaardermeer, rond het Bargerveen, in de Exloosche Landen en bij het Leekstermeer (tabel 2).

3.2.2. Grote Canadese Gans

De Drentse aantallen in de steekproefgebieden telden in 2020 231 vogels, verspreid over 12 van de 29 telgebieden.

De meeste Grote Canadese Ganzen verbleven in Polder Matsloot - Roderwolde en in recente natuurontwikkeling bij het Bargerveen. Enkele tientallen vogels waren aanwezig bij het Zandgat van Beilen in telgebied DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld, DR1150 Peizerdiep en DR5140 Anner Groenlanden – Eexterzandvoort. In deze vijf telgebieden verbleef 80% van het totale aantal getelde vogels. Ten opzichte van 2019 (113 vogels) waren de aantallen ruim verdubbeld. Hiermee waren de aantallen voor het eerst sinds 2017 weer boven de 200. In 2013-2016 waren tussen de 270 en 410 Grote Canadese Ganzen aanwezig in de steekproefgebieden; nadien nam dit aantal af tot een minimum van 88 in 2017. Ten opzichte van de voorgaande jaren namen de aantallen in vrijwel alle steekproefgebieden toe en was de verspreiding ook weer ruimer. Buiten de zomermaanden nemen de aantallen in Drenthe nog steeds toe. Het aantal broedvogels kent ook een positieve trend (bron: Sovon/NEM), maar gezien de aanwezigheid van grote aantallen ruiers net over de grens in de provincie Groningen moet een oorzaak voor de aantalsfluctuaties waarschijnlijk buiten Drenthe gezocht worden.

Tabel 3. Telgebieden met de hoogste aantallen Grote Canadese Ganzen op 21 juli 2020.

Telgebied	Aantal
DR1130 Polder Matsloot - Roderwolde	66
DR5440 Bargeroostveen - Zwartemeer	36
DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld	33
DR1150 Peizerdiep e.o.	27
DR5140 Anner Groenlanden - Eexterzandvoort	25

3.2.3. Brandganzen

De Drentse aantallen in de steekproefgebieden telden in 2020 263 vogels in zes telgebieden (tabel 4). Naar aanleiding van de aanwezige aantallen in 2018 is de dorpsvijver in Vries toegevoegd aan de steekproefgebieden. Hier bleken in 2020

104 Brandganzen aanwezig (2018: 81, 2019: 68). In GR3431 Friescheveen werden 65 vogels geteld (2018: 96, 2019: 53). Hiermee is de Drentse broedpopulatie vrijwel geheel geteld. In DR1130 Polder Matsloot-Roderwolde werden 64 vogels geteld, hier waren nog niet eerder Brandganzen geteld. Daarnaast bevonden zich kleine groepjes in DR5110 De Groeve Annen (22), in de Westerlanden in telgebied DR1550 (4) en bij het zandgat van Beilen in telgebied DR3340 (4).

Tabel 4. Telgebieden met Brandganzen op 21 juli 2020.

Telgebied	Aantal
DR1362 vijver Vries	104
GR3431 Friescheveen	65
DR1130 Polder Matsloot-Roderwolde	64
DR5110 De Groeve - Annen	22
DR1550 noordwest van Zuidlaren	4
DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld	4

3.2.4. Soepgans

De Drentse aantallen in de steekproefgebieden telden in 2020 301 vogels in acht telgebieden. Net wat minder vogels (-16) en minder telgebieden (-3) als in 2019.

Soepganzen werden veelal vastgesteld in afzonderlijke groepen, maar ook her en der als eenlingen tussen Grauwe Ganzen. Telgebieden met meer dan tien vogels bevonden zich verspreid over de provincie (tabel 5). De aantallen namen licht toe in telgebied DR1130 en nieuw was het voorkomen in DR5110 De Groeve – Annen. Elders namen de vaste groepen licht in aantal af.

Tabel 5. Telgebieden met de hoogste aantallen Soepganzen op 21 juli 2020.

Telgebied	Aantal
DR1130 Polder Matsloot-Roderwolde	178
DR5110 De Groeve - Annen	36
DR4271 Kleine Rietplas, Emmen	33
DR3640 Stapelerveld - Nolderveld	20
GR3531 Midlaren - De Groeve	18
DR5140 Anner Groenlanden - Eextertzandvoort	11

3.2.5. Nijlgans

De Drentse aantallen binnen de steekproefgebieden telden in 2020 1.042 vogels in 18 telgebieden. Hiermee was de Nijlgans op 21 juli 2020 (samen met Grauwe Gans, in één telgebied minder vastgesteld) de meest verspreide ganzensoort binnen de Drentse steekproefgebieden.

Grote concentraties werden verspreid over de provincie vastgesteld in inmiddels bekende telgebieden

met zandgaten en recreatieplassen (tabel 6), in alle gevallen betrof dit concentraties van ruiende vogels. Deze gebieden waren ook in 2019 in de top vijf vertegenwoordigd. In de andere telgebieden werden verspreid kleine groepjes gezien, meestal lokale broedvogels (soms in gezelschap van hun jongen geboren in 2020).

Tabel 6. Telgebieden met de hoogste aantallen Nijlganzen op 21 juli 2020.

Telgebied	Aantal
DR2381 zandgat Ellertshaar	252
DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld	232
DR1540 Willemskanaal - spoorlijn	195
DR5440 Bargerootveen - Zwartemeer	118
DR4272 Grote Rietplas, Emmen	96

3.2.6. Overige ganzensoorten

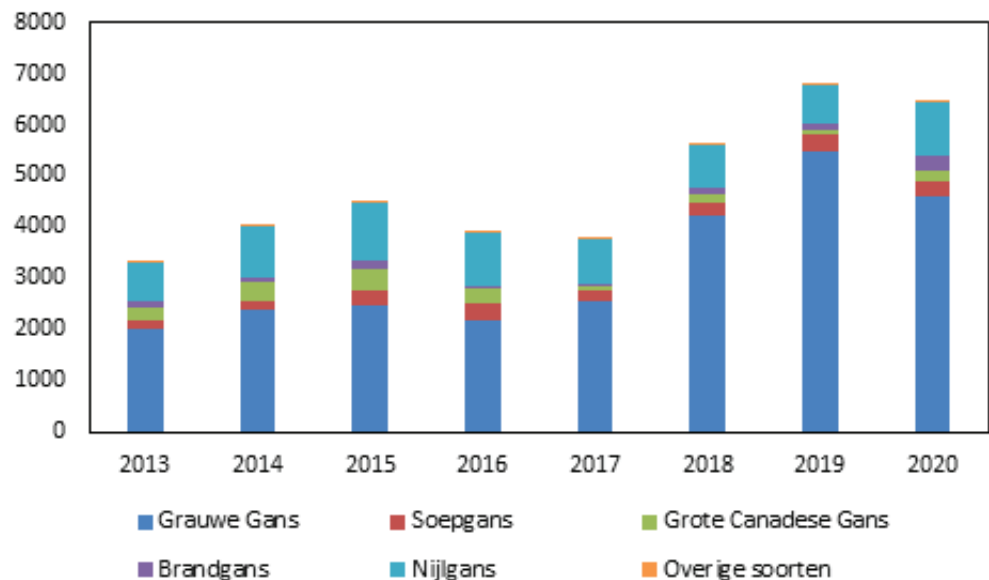
Behalve de vijf hiervoor besproken algemene soorten, werden nog twee soorten ganzen en een hybride in zeer kleine aantallen vastgesteld. Deze soorten worden hieronder kort besproken.

Er werden in totaal drie Kolganzen geteld. Een duo in Jarrens Middelvennen in telgebied DR1130 Polder Matsloot-Roderwolde en een individu tussen de Brandganzen in DR1362 vijver Vries. Alle vogels zaten in een gemengde groep ganzen op min of meer vaste plaatsen. Het aantal Kolganzen in Drenthe schommelt in 2013-2020 tussen de één en vier zonder duidelijke ontwikkeling. Sommige vogels verdwijnen na enige jaren en na iedere winter kunnen er weer (niet geheel fitte vogels) achterblijven om te overzomeren. Broedgevallen zijn nog nooit vastgesteld in de steekproefgebieden.

Twee Indische Ganzen werden geteld. Het betrof een vogel in gemengde groep ganzen bij het zandgat van Beilen telgebied DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld en een vogel tussen Grauwe Ganzen in de Takkenhoogte in telgebied DR3640 Stapelerveld – Nolderveld. In 2013-2020 worden 0-3 Indische Ganzen geteld in vier verschillende steekproefgebieden. Deze vogels zwerven door de provincie en bevinden zich op plekken waar ook andere ganzen zich concentreren.

Eén hybride Grauwe Gans x Canadese Gans werd geteld in DR5440 Bargerootveen – Zwartemeer. De vogel bevond zich in een gemengde groep Grauwe - en Grote Canadese Ganzen.

Figuur 2. Aantallen van alle ganzensoorten in 29 steekproefgebieden in de Provincie Drenthe in juli 2013-2020. Let op: 2018-2020 extra gebied geteld voor Brandgans.

3.3. Vergelijking steekproefgebieden met vorige tellingen (2013-2019)

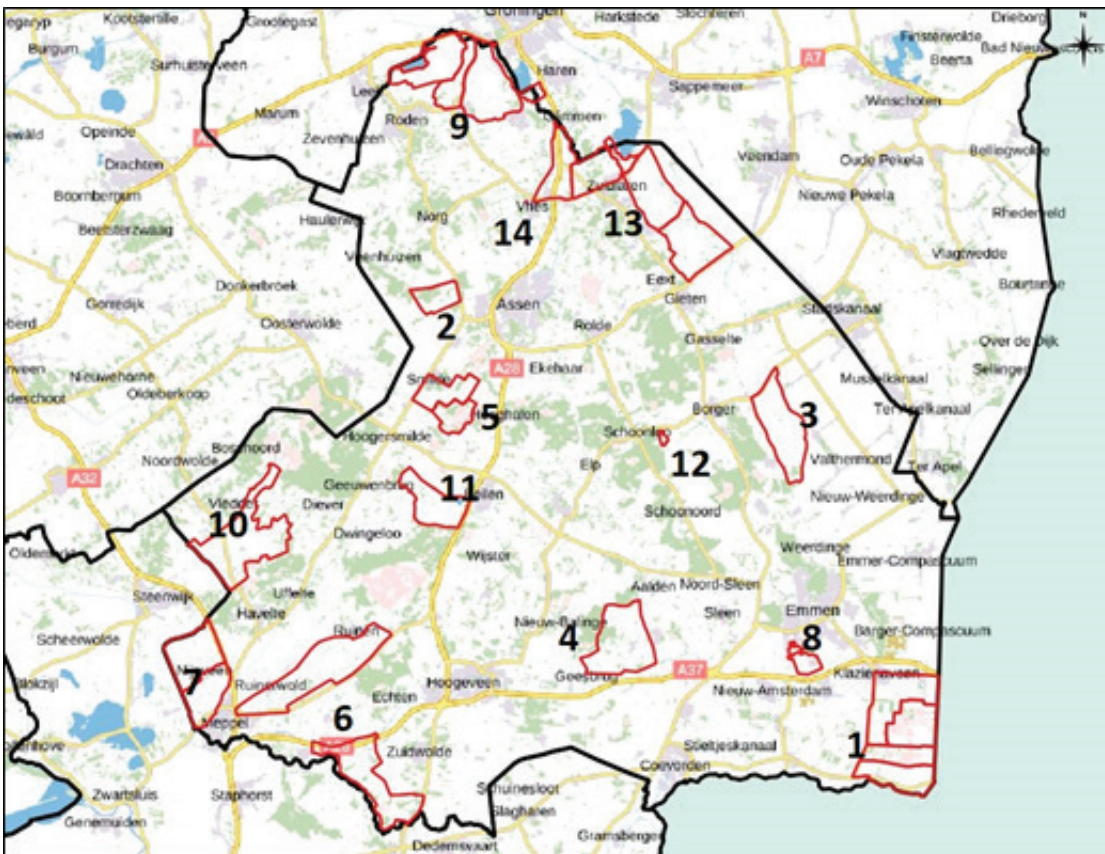
In deze paragraaf worden voor de twee talrijkste soorten (Grauwe Gans en Nijlgans) de resultaten van de meest recente telling vergeleken met de tellingen vanaf 2013 (de Boer 2015, 2016). De vorige jaren werd telkens ook Grote Canadese Gans besproken; deze soort is inmiddels minder algemeen dan Soepgans en Brandgans. In figuur 2 zijn voor de volledigheid de aantallen van alle ganzensoorten in de steekproefgebieden in 2013-2019 opgenomen en worden deze kort besproken.

De Grauwe Gans en de Nijlgans waren in 2020 goed voor ruim 87% van het aantal getelde ganzen in steekproefgebieden in Drenthe. Dit percentage lag

in 2013-2019 tussen de 80 en 93%. De aantallen van Soepgans schommelen in 2013-2020 tussen de 141 (in 2013) en 332 in (2016). Bij deze soort speelt het net wel of net niet in een steekproefgebied zitten van een groep mee bij de aantalsschommeling. Voor Grote Canadese Gans geldt dat de soort in 2013-2016 talrijker was dan in de daaropvolgende jaren. Brandganzen zijn lokaal en zeldzaam in Drenthe. De aantallen schommelen, waarbij in acht moet worden genomen dat vanaf 2018 speciaal voor deze soort een extra telgebied is toegevoegd aan de steekproef. Het percentage Brandganzen in de telling neemt hierdoor licht toe. De aantallen schommelen voornamelijk door de hoeveelheid jongen van de (licht toenemende) broedpopulatie. Voor de volledigheid zijn alle tellingen vanaf 2013 per telgebied toegevoegd in bijlage 2.

Tabel 7. Aantallen Grauwe Gans en Nijlgans binnen steekproefgebieden in 14 regio's in Drenthe in juli 2017, 2018, 2019 en 2020. Maximum 2017-2020 is vet gedrukt.

Regio	Grauwe Gans				Nijlgans			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
1. Bargerveen	558	743	1.586	536	57	145	91	142
2. Esmeer	2	94	23	0	4	11	4	0
3. Exloosche Landen	168	210	464	488	3	4	37	1
4. Geeserveld	380	204	567	113	24	5	7	0
5. Hijkerveld	91	493	6	277	3	12	3	8
6. Meppel-oost	248	279	487	71	39	15	25	5
7. Nijeveen	199	510	92	223	13	14	16	0
8. Rietplas	80	3	34	3	81	107	113	104
9. Onlanden	340	671	412	581	67	24	35	22
10. Wapserveensche Aa	280	940	373	275	19	11	6	2
11. Westerseveld	0	35	111	59	177	123	65	232
12. Zandgat Ellertshaar	0	0	0	0	160	162	105	252
13. Zuidlaren	223	48	1.322	1.958	218	269	213	274
14. Vries (vanaf 2018)	ng	0	0	0	ng	0	2	1
Totaal	2.569	4.230	5.477	4.584	865	902	722	1.043

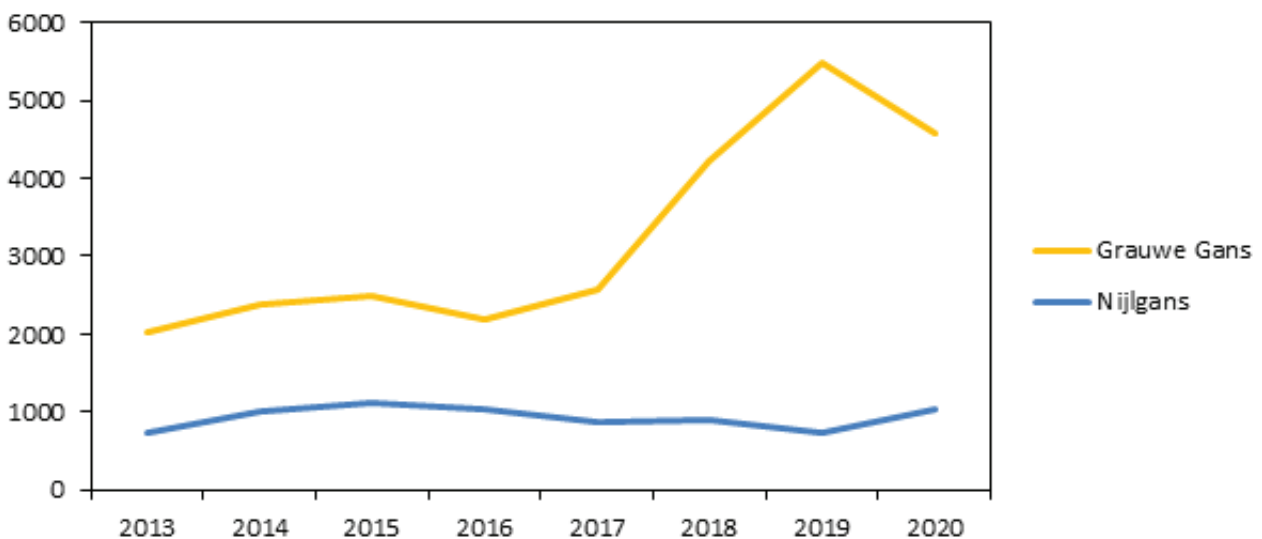

Figuur 3. Ligging van de veertien regio's binnen de Provincie Drenthe.

Het totale aantal ganzen in alle steekproefgebieden in Drenthe in juli 2020 blijft ongeveer hetzelfde als in 2019; het aantal is van 2019 op 2020 zelfs iets afgenomen (-5%).

De totale afname komt vooral op het conto van lagere aantallen in en om het Bargerveen (2019: 1.586, 2020: 536), Geeserveld (2019: 567, 2020: 113) en Meppel-Oost (2019: 487, 2020: 71). De aantallen op het Hijkerfeld (2019: 6, 2020: 277) en rond Zuidlaren vielen hoger uit dan in 2019 (2019: 1.322, 2020: 1.958).

De aantallen Grauwe Ganzen namen in de steekproefgebieden met 893 vogels af, maar bleven op hoog niveau ten opzichte van de start van de gegevensreeks (zie figuur 3). Vooral vanaf 2018 was het aantal met een sprong toegenomen (de Boer 2019). Van de 12 regio's waar in 2019 of 2020 Grauwe Ganzen werden waargenomen nam de soort ten opzichte van 2019 in vijf regio's toe en in zeven regio's af. Het Zandgat Ellertshaar en Vries moesten het in beide jaren zonder Grauwe Ganzen stellen.

Figuur 4. Aantallen van Grauwe Gans en Nijlgans in 29 steekproefgebieden in de Provincie Drenthe in juli 2013-2020.

De Nijlgans liet ten opzichte van 2019 een toename van 44% zien, maar over de hele reeks bekeken bleef het aantal hetzelfde (figuur 3). In 2019 werden 722 vogels geteld, in 2020 1.042. Het aantal lag daarmee weer eens boven de 1.000, net als in de jaren 2014-2016. In 2020 werden Nijlganzen in 11 van de 14 regio's vastgesteld; in 2019 was dat nog in alle regio's. De meeste vogels bevonden zich ook dit jaar weer op zandige oevers nabij grote wateroppervlakten, waar gezamenlijk de vleugelrui wordt doorgemaakt (de Boer 2016). In negen regio's namen de aantallen ten

opzichte van 2019 af en in vijf regio's toe.

Op alle grotere ruiplaatsen namen de aantallen toe ten opzichte van 2019; Bargerveen (2019: 91, 2020: 142), Westerseveld (2019: 65, 2020: 232), Zandgat Ellertshaar (2019: 105, 2020: 252) en Zuidlaren (2019: 213, 2020: 274) of waren stabiel (Rietplas Emmen). Er lijkt een patroon in het voorkomen van grotere aantallen ruiers te zitten. Tussen 2013 (740 exemplaren) en 2014 (1.003 exemplaren) was er ook al eens een forse toename te bespeuren, gevolgd door hogere aantallen in 2014-2016.

---

4. Conclusies en discussie

De verspreiding van overzomerende ganzen die uit deze zomertelling naar voren komt is representatief voor de verspreiding in de maand juli en waarschijnlijk ook de tweede helft van de maand juni in de onderzochte steekproefgebieden. Ze is niet geheel representatief voor de verspreiding in bijvoorbeeld april of mei en de vroege herfst (augustus, begin september). Verder laat de verspreiding de ligging van de rustplaatsen zien en niet in detail de ligging van alle voedselgebieden (al zullen de rustplaatsen doorgaans in een regio liggen waar in de nabije omgeving wordt gefoerageerd).

Tijdens de integrale telling in 2018 bleek 79% van het totale aantal getelde zomerganzen in Drenthe in de steekproefgebieden voor te komen. Voor Grauwe Gans was dit aantal 85%, voor Grote Canadese Gans 63% en voor Nijlgans 71% (de Boer 2018). We achten de steekproef daarom representatief om uitspraken over de aantalsontwikkeling te kunnen doen. De aantallen in tabel 1 zijn echter niet synoniem met totalen voor de hele provincie.

Het totale aantal zomerganzen (6.427 vogels) in de Drentse steekproefgebieden was het op één na hoogste sinds 2013; het vorige maximum lag in 2019 (6.767 vogels). Daarmee blijven de aantallen

vanaf 2018 boven de 5.000 uitkomen; in 2013-2017 schommelde het aantal tussen de 3.300 en 4.500.

De aantallen Grauwe Ganzen bereikten het op één na hoogste aantal sinds de start van de tellingen in 2013. Deze ontwikkeling loopt parallel aan de sterke toename van de soort als broedvogel in de provincie Drenthe in de periode 2008-2020 (bron: Sovon/NEM), maar verklaart niet de sprong tussen 2017 en 2018. Op gebiedsniveau (zie paragraaf 3.3 en tabel 7) is het beeld minder eenduidig en dynamisch: er vinden zowel toenames als afnames plaats. Deels zal die dynamiek het gevolg zijn van uitwisseling tussen gebieden onderling, zowel binnen Drenthe als over de provinciegrens heen: Groningen en Overijssel, maar ook met naburig Duitsland (Bargerveen), zie ook de Boer 2019.

De aantallen Nijlganzen lagen voor het eerst sinds 2016 weer boven de 1.000, in 2017-2019 waren de aantallen tussen de 720-900 vogels. De hogere aantallen zijn het gevolg van hogere aantallen op alle grotere ruiplaatsen in de steekproefgebieden. Over de hele reeks bezien is echter geen sprake van een sterke groei; de aantallen schommelen rond hetzelfde niveau.

Literatuur

DE BOER V. 2015. Zomerganzen in Drenthe in 2015. Sovon-rapport 2015/36. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

DE BOER V. 2016. Zomerganzen in Drenthe in 2016. Sovon-rapport 2016/40. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

DE BOER V. 2018. Zomerganzen in Drenthe in 2018. Sovon-rapport 2018/47. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

DE BOER V. 2019. Zomerganzen in Drenthe in 2019. Sovon-rapport 2019/64. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

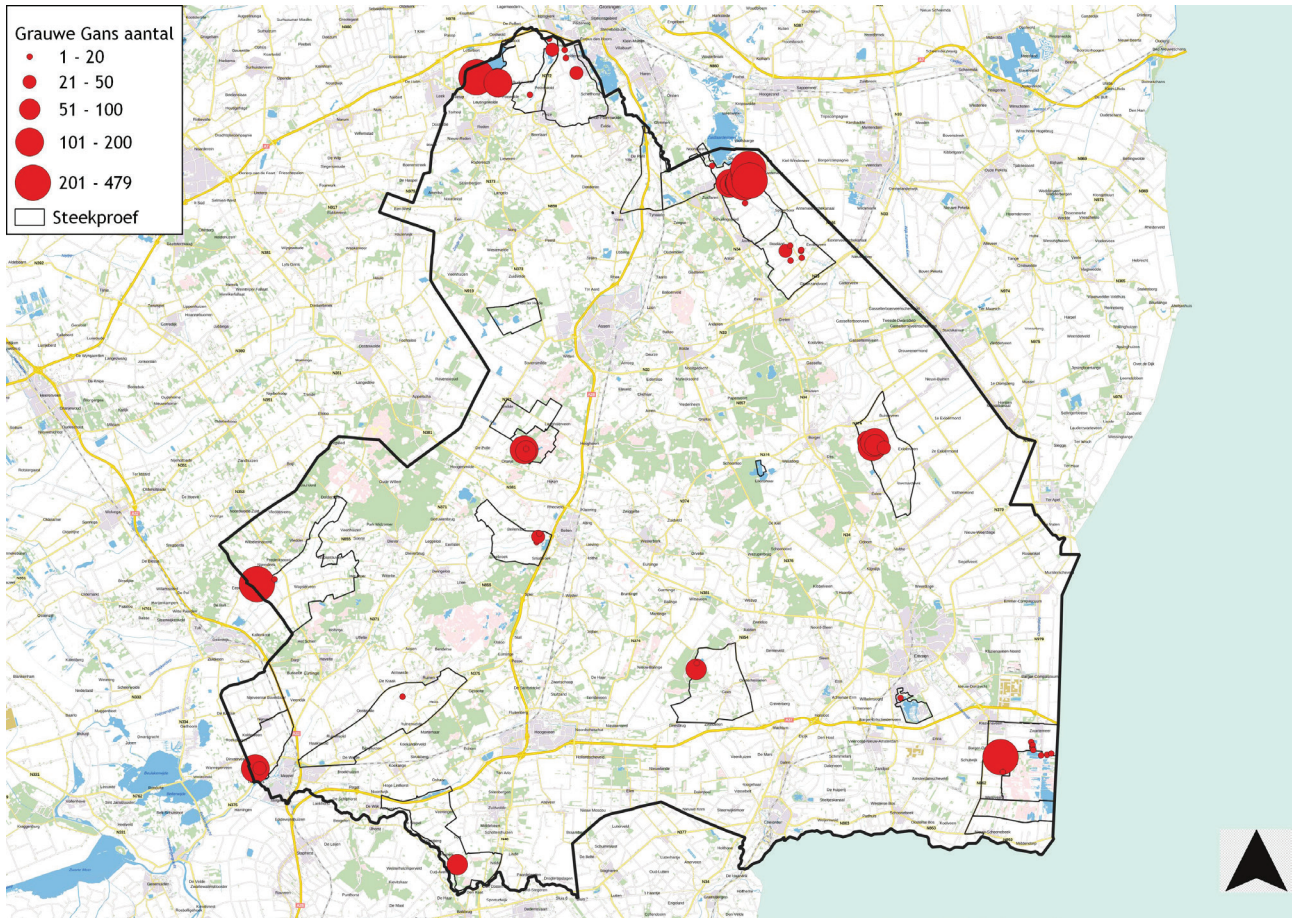
HORNMAN M., HUSTINGS F., KOFFIJBERG K. & KLAASSEN O. 2012. Handleiding watervogel- en slaap- plaatstellingen. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

LANDELIJKE TECHNISCHE WERKGROEP ZOMERTELLING GANZEN 2012. Protocol zomerganzentelling.

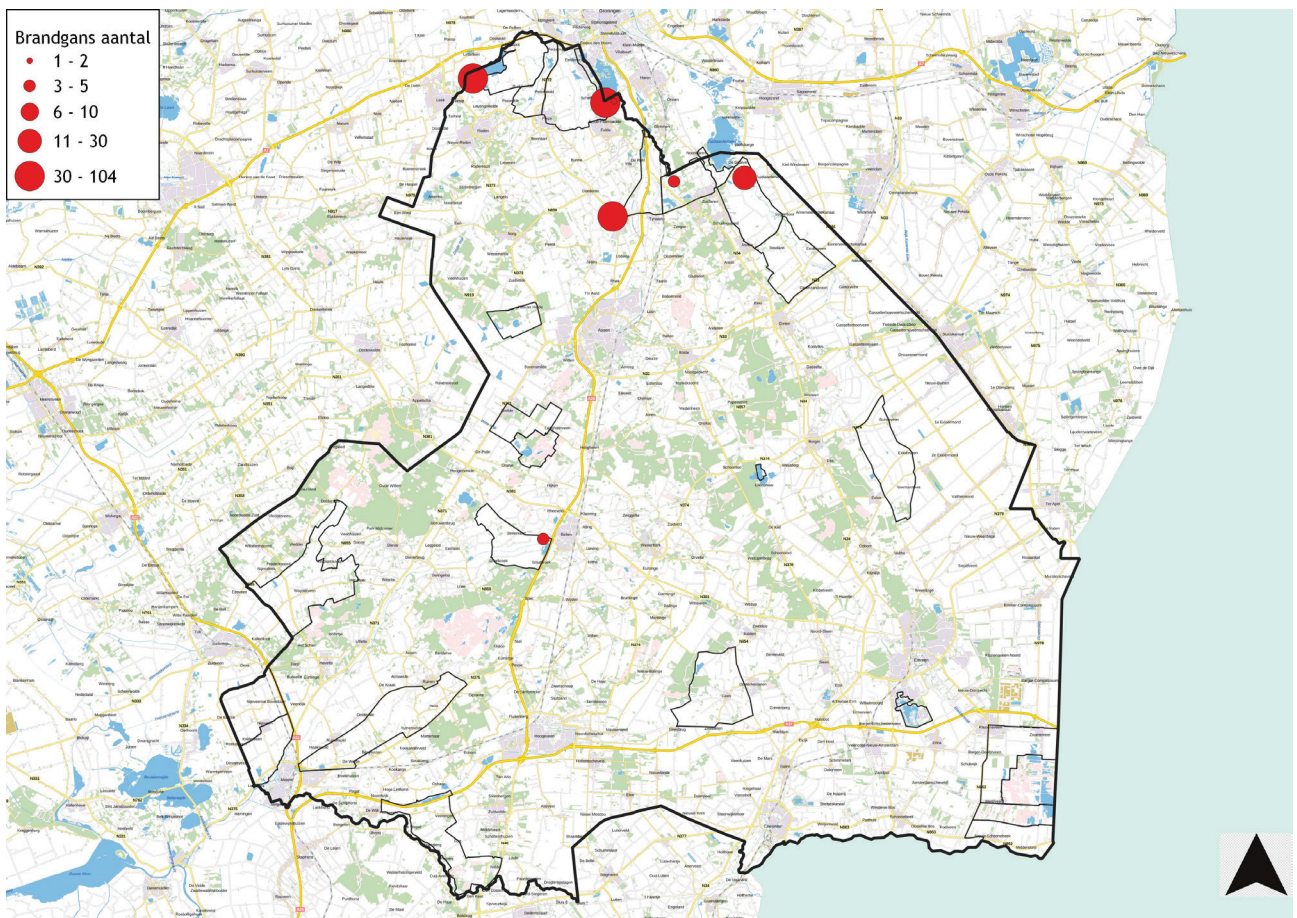
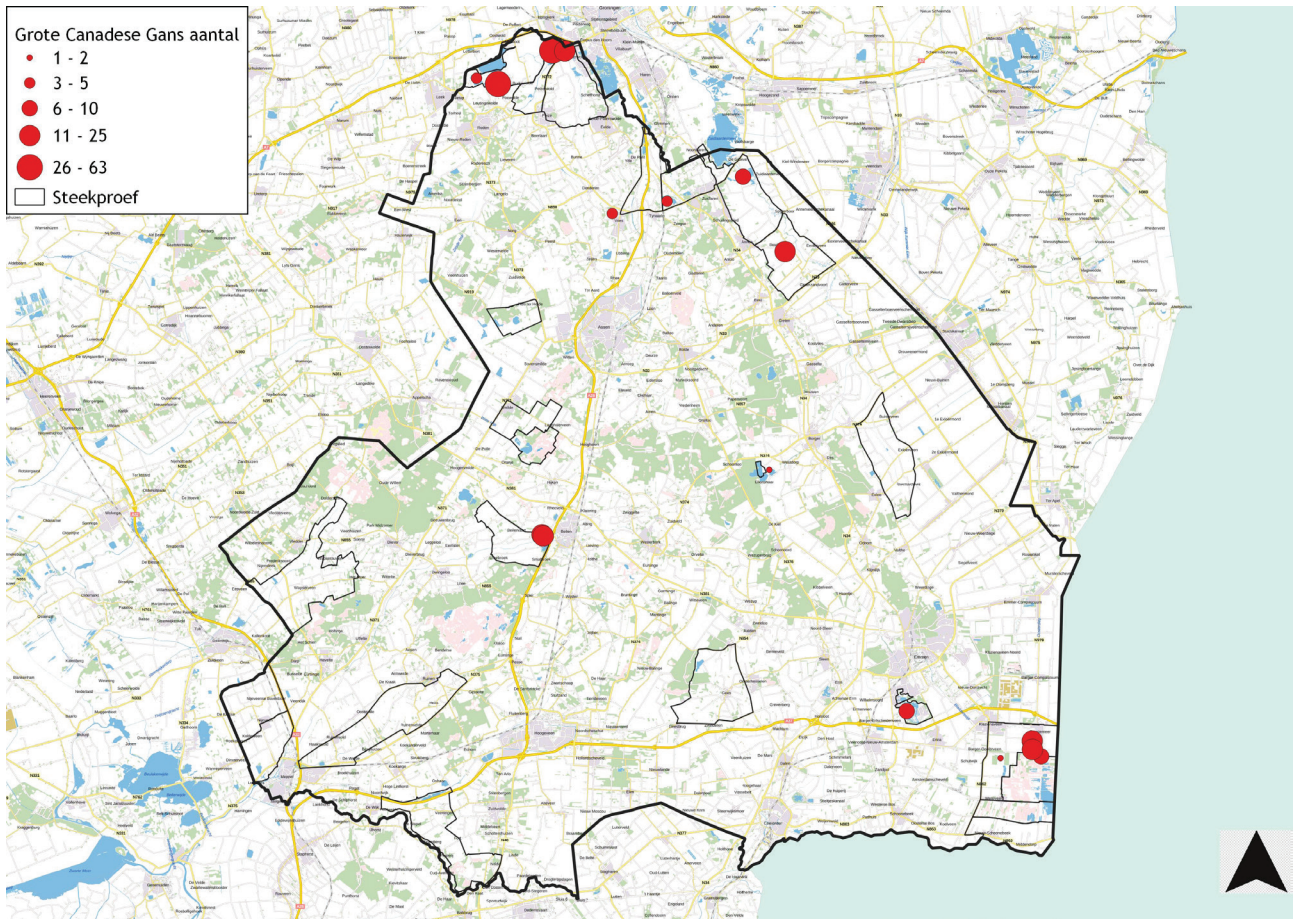

Bijlagen

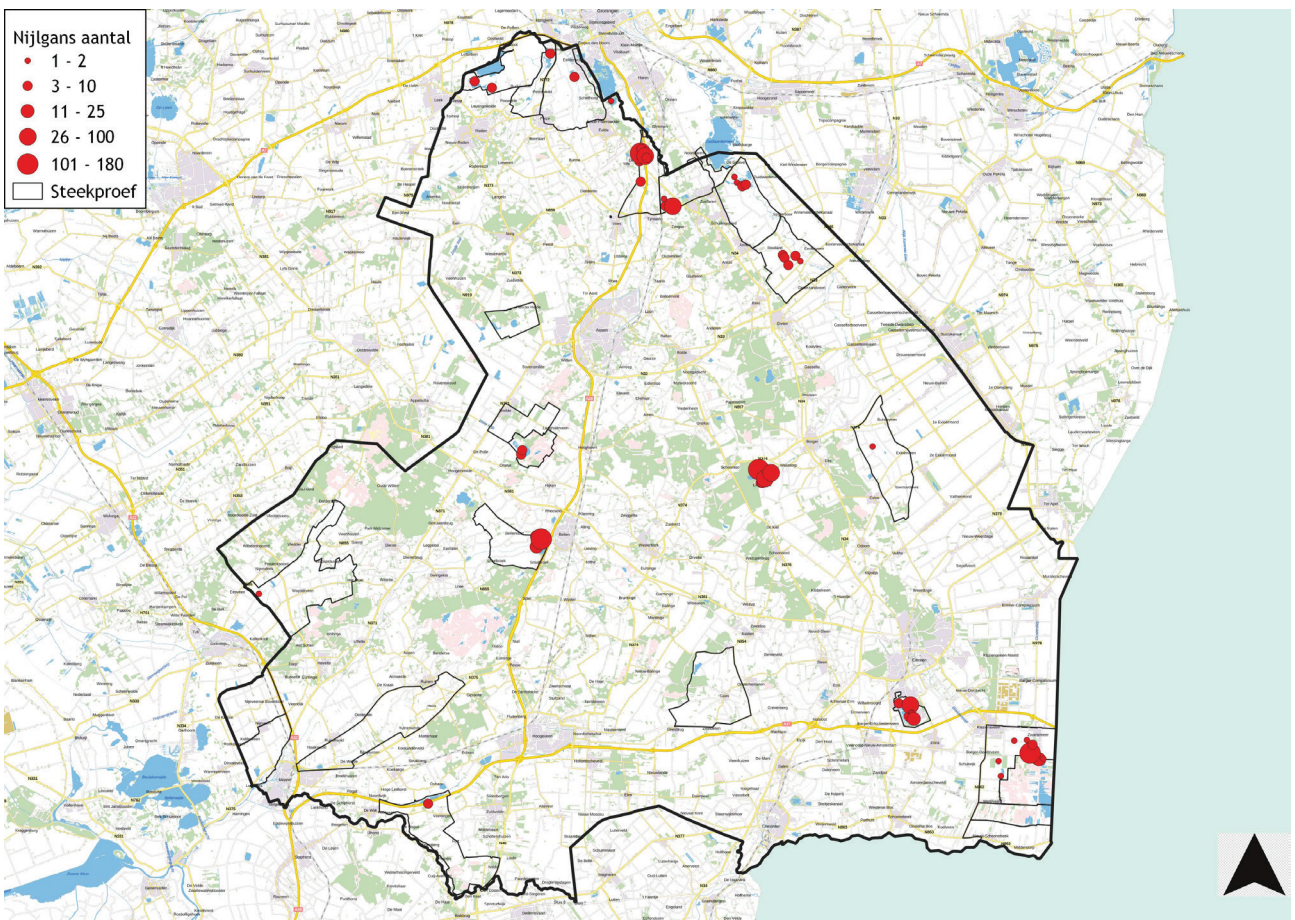
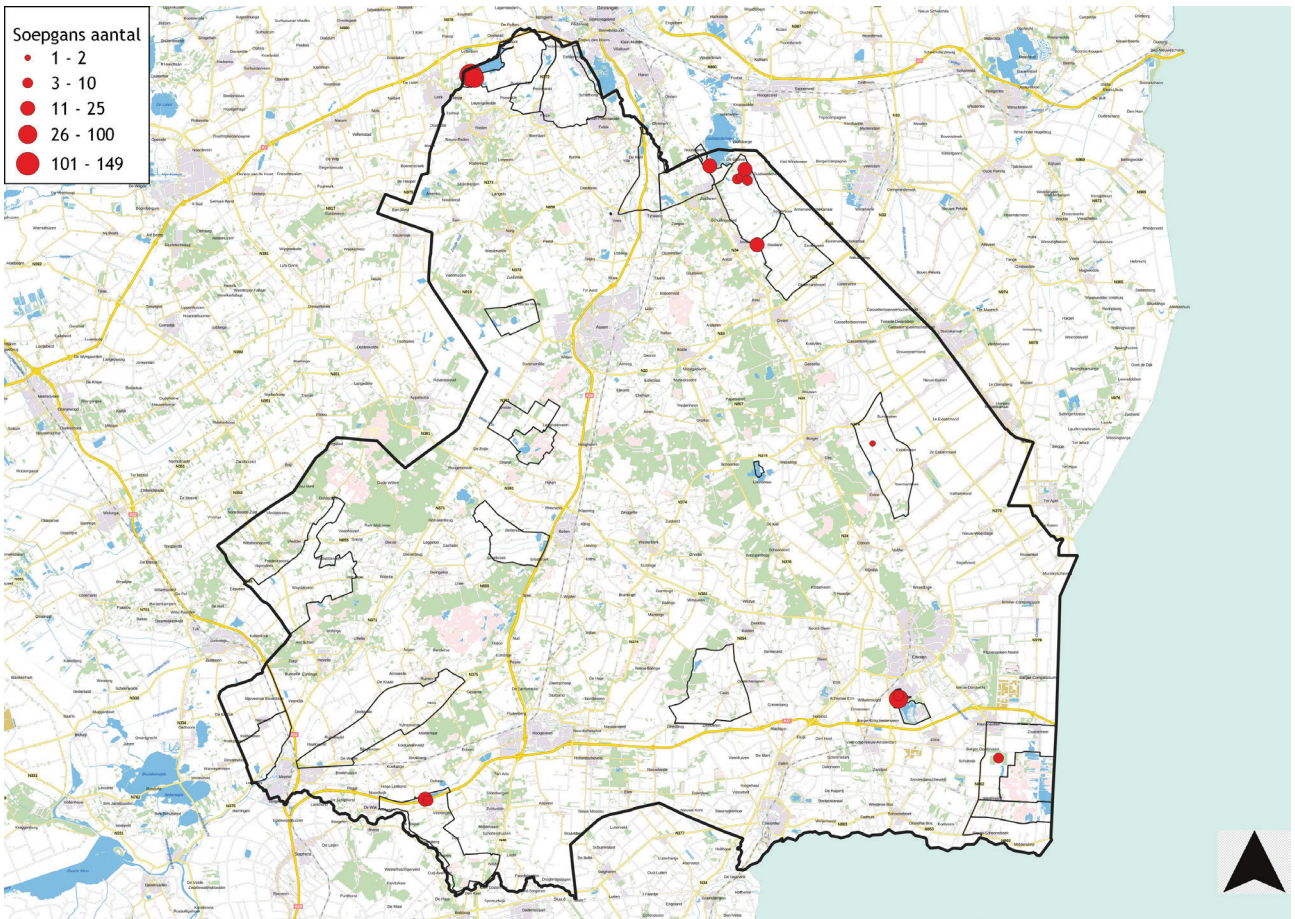
Bijlage 1. Soortkaarten 2020

Bijlage 2. Aantallen per steekproefgebied in 2013-2020

Telgebied	Euring	Soort	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
DR1120	1610	Grauwe Gans	299	59	0	0	0	0	0	0
DR1120	1619	Soepgans	55	2	24	37	0	43	27	0
DR1120	1620	Indische Gans	2	0	0	0	0	0	1	0
DR1120	1661	Grote Canadese Gans	3	0	2	0	0	0	8	0
DR1120	1670	Brandgans	1	0	0	0	0	0	0	0
DR1120	1700	Nijlgans	1	6	8	8	8	7	6	0
DR1130	1590	Kolgans	0	0	0	0	0	0	0	2
DR1130	1610	Grauwe Gans	86	1	59	154	189	484	265	454
DR1130	1619	Soepgans	8	0	40	93	8	33	144	178
DR1130	1661	Grote Canadese Gans	26	0	0	7	0	0	18	66
DR1130	1670	Brandgans	0	0	0	0	0	0	0	64
DR1130	1700	Nijlgans	41	14	8	10	28	4	23	8
DR1150	1610	Grauwe Gans	113	0	0	0	9	113	27	59
DR1150	1661	Grote Canadese Gans	0	0	0	10	5	4	12	27
DR1150	1700	Nijlgans	2	8	2	5	3	2	6	9
DR1160	1590	Kolgans	0	2	0	0	0	1	0	0
DR1160	1610	Grauwe Gans	149	64	296	6	142	73	114	68
DR1160	1619	Soepgans	0	0	15	1	0	2	0	0
DR1160	1661	Grote Canadese Gans	3	11	34	14	0	63	25	11
DR1160	1670	Brandgans	0	0	0	0	24	5	10	0
DR1160	1700	Nijlgans	30	6	40	8	24	7	0	4
DR1362	1590	Kolgans	ng	ng	ng	ng	ng	1	2	1
DR1362	1661	Grote Canadese Gans	ng	ng	ng	ng	ng	15	5	5
DR1362	1670	Brandgans	ng	ng	ng	ng	ng	81	68	104
DR1362	1700	Nijlgans	ng	ng	ng	ng	ng	0	2	0
DR1430	1610	Grauwe Gans	31	34	0	5	2	94	23	0
DR1430	1700	Nijlgans	2	0	0	0	4	11	4	0
DR1540	1590	Kolgans	0	0	0	1	0	2	2	0
DR1540	1610	Grauwe Gans	1	52	4	0	0	27	0	0
DR1540	1619	Soepgans	0	53	109	103	79	78	45	0
DR1540	1700	Nijlgans	63	71	290	309	104	153	143	195
DR1540	30004	Hybr. Canadese x Grauwe	0	0	0	1	0	0	0	0
DR1550	1610	Grauwe Gans	28	0	0	0	0	0	0	0
DR1550	1619	Soepgans	0	0	0	4	3	2	1	0
DR1550	1661	Grote Canadese Gans	0	3	3	0	0	8	1	4
DR1550	1670	Brandgans	0	0	0	0	0	5	0	4
DR1550	1700	Nijlgans	95	174	120	30	31	79	9	37
DR2240	1610	Grauwe Gans	0	549	565	22	91	493	6	277
DR2240	1619	Soepgans	0	5	2	0	0	4	0	0
DR2240	1661	Grote Canadese Gans	7	13	0	5	0	0	0	0
DR2240	1700	Nijlgans	0	14	2	10	3	12	3	8
DR2280	1700	Nijlgans	0	0	0	8	0	0	0	0
DR2381	1590	Kolgans	0	0	0	0	0	1	0	0
DR2381	1661	Grote Canadese Gans	0	0	0	0	0	9	0	2
DR2381	1619	Soepgans	0	0	0	0	2	1	0	0
DR2381	1700	Nijlgans	119	111	74	157	160	162	105	252
DR3270	1610	Grauwe Gans	585	361	35	281	280	940	373	275
DR3270	1619	Soepgans	8	5	0	0	0	0	0	0
DR3270	1700	Nijlgans	14	13	1	10	19	11	6	2
DR3340	1590	Kolgans	0	0	1	2	1	0	0	0
DR3340	1610	Grauwe Gans	0	37	39	12	0	35	111	59
DR3340	1619	Soepgans	1	4	6	3	3	0	0	0
DR3340	1620	Indische Gans	1	0	0	0	0	1	0	1

Telgebied	Euring	Soort	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
DR3340	1661	Grote Canadese Gans	38	82	103	138	29	9	4	33
DR3340	1670	Brandgans	4	16	5	15	10	7	1	4
DR3340	1700	Nijlgans	234	232	335	164	177	123	65	232
DR3340	30006	Hybr. Brand x Canadese	0	0	0	0	0	2	0	0
DR3440	1610	Grauwe Gans	85	135	135	72	183	185	382	1
DR3440	1661	Grote Canadese Gans	0	0	0	0	2	0	0	0
DR3440	1700	Nijlgans	15	17	1	7	22	6	1	0
DR3510	1610	Grauwe Gans	119	243	0	384	199	510	58	0
DR3510	1619	Soepgans	0	0	0	0	0	4	0	0
DR3510	1661	Grote Canadese Gans	0	4	0	0	0	0	0	0
DR3510	1700	Nijlgans	2	3	0	6	7	7	0	0
DR3520	1610	Grauwe Gans	108	39	0	198	0	0	34	223
DR3520	1619	Soepgans	1	3	0	0	10	0	0	0
DR3520	1700	Nijlgans	6	2	0	4	6	7	16	0
DR3640	1610	Grauwe Gans	0	77	180	11	65	94	105	70
DR3640	1619	Soepgans	0	14	5	2	0	10	34	20
DR3640	1620	Indische Gans	0	0	0	0	0	0	0	1
DR3640	1700	Nijlgans	6	4	2	20	17	9	24	5
DR4210	1610	Grauwe Gans	211	172	71	185	380	204	567	113
DR4210	1619	Soepgans	0	0	0	0	0	0	1	0
DR4210	1661	Grote Canadese Gans	9	0	2	0	0	0	0	0
DR4210	1670	Brandgans	0	0	0	0	1	0	0	0
DR4210	1700	Nijlgans	0	42	41	5	24	5	7	0
DR4271	1590	Kolgans	0	1	1	1	0	0	0	0
DR4271	1610	Grauwe Gans	0	0	0	3	0	0	2	3
DR4271	1619	Soepgans	0	26	29	36	45	45	35	33
DR4271	1700	Nijlgans	0	0	0	13	11	1	13	8
DR4272	1610	Grauwe Gans	0	5	0	44	80	3	32	0
DR4272	1619	Soepgans	20	13	0	0	0	0	0	0
DR4272	1661	Grote Canadese Gans	0	21	12	18	0	0	0	8
DR4272	1664	Kleine Canadese Gans	0	0	0	1	0	0	0	0
DR4272	1670	Brandgans	0	0	0	1	0	0	0	0
DR4272	1700	Nijlgans	28	25	20	133	70	106	100	96
DR5110	1610	Grauwe Gans	28	4	50	186	209	14	878	1874
DR5110	1619	Soepgans	0	0	0	4	0	0	7	36
DR5110	1661	Grote Canadese Gans	0	36	35	20	0	0	3	6
DR5110	1670	Brandgans	0	0	0	0	0	0	0	22
DR5110	1700	Nijlgans	5	86	0	10	1	5	28	13
DR5110	30006	Hybr. Brand- x Canadese	0	0	0	0	0	0	1	0
DR5140	1610	Grauwe Gans	0	228	0	66	0	0	427	80
DR5140	1619	Soepgans	0	0	0	0	0	0	16	11
DR5140	1661	Grote Canadese Gans	0	15	0	0	0	0	0	25
DR5140	1700	Nijlgans	0	13	0	15	31	32	33	29
DR5240	1610	Grauwe Gans	0	2	82	167	168	210	464	488
DR5240	1619	Soepgans	0	19	14	16	9	0	3	2
DR5240	1661	Grote Canadese Gans	0	0	0	3	0	12	0	0
DR5240	1700	Nijlgans	0	4	9	2	3	4	37	1
DR5440	1610	Grauwe Gans	0	229	290	72	213	259	152	533
DR5440	1619	Soepgans	0	2	5	4	4	3	0	3
DR5440	1661	Grote Canadese Gans	0	29	37	0	14	62	37	36
DR5440	1700	Nijlgans	0	35	26	0	0	0	63	118
DR5440	30004	Hybr. Canadese- x Grauwe	0	0	0	0	0	1	0	1
DR5450	1590	Kolgans	2	0	0	0	0	0	0	0
DR5450	1610	Grauwe Gans	27	23	499	32	267	346	890	3
DR5450	1619	Soepgans	6	0	3	0	1	2	4	9

Telgebied	Euring	Soort	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
DR5450	1661	Grote Canadese Gans	76	8	73	8	25	0	0	8
DR5450	1700	Nijlgans	45	69	65	90	57	137	26	24
DR5450	30004	Hybr. Canadese- x Grauwe	0	0	0	0	1	0	0	0
DR5460	1610	Grauwe Gans	0	33	44	50	41	138	542	0
DR5460	1619	Soepgans	0	0	0	0	2	0	0	0
DR5460	1661	Grote Canadese Gans	0	0	0	0	0	5	0	0
DR5460	1700	Nijlgans	13	22	25	0	0	8	2	0
DR5470	1610	Grauwe Gans	85	17	0	204	37	0	2	0
DR5470	1619	Soepgans	1	0	0	3	0	0	0	0
DR5470	1661	Grote Canadese Gans	1	0	0	0	0	0	0	0
DR5470	1700	Nijlgans	0	13	45	0	0	0	0	0
GR3431	1560	Zwaangans	0	0	0	1	1	0	0	0
GR3431	1610	Grauwe Gans	31	6	1	1	0	1	6	0
GR3431	1619	Soepgans	1	0	0	2	1	0	0	0
GR3431	1630	Sneeuwgers	0	1	2	0	0	0	0	0
GR3431	1661	Grote Canadese Gans	107	128	99	81	13	3	0	0
GR3431	1670	Brandgans	107	65	169	30	5	96	53	65
GR3431	1700	Nijlgans	13	17	12	8	4	4	0	1
GR3431	30006	Hybr. Brand- x Canadese	1	0	0	0	0	0	0	0
GR3531	1610	Grauwe Gans	ng	8	128	7	14	7	17	4
GR3531	1619	Soepgans	ng	29	17	24	18	0	0	18
GR3531	1620	Indische Gans	ng	0	0	0	0	1	0	0
GR3531	1630	Sneeuwgers	ng	1	0	0	0	0	0	0
GR3531	1661	Grote Canadese Gans	ng	10	12	0	0	1	0	0
GR3531	1670	Brandgans	ng	2	11	0	0	26	0	0
GR3531	1700	Nijlgans	ng	2	1	9	3	0	0	0

In opdracht van:

provincie Drenthe

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
T (024) 7 410 410

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

